

ಭಾಗೀರಥಿ ಹೆಗಡೆಯವರ ಗುಬ್ಬಿಯ ಸ್ವರ್ಗ ಮಕ್ಕಳ ಕವನ ಸಂಕಲನದ ವಿಮರ್ಶೆ ಕೆ. ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಹಂದಿಹಾಳು¹

ಪೀಠಿಕೆ

ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದವರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆಗಳಾಗಿ ಪಾತ್ರನಿರ್ವಹಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಸಿಂಹಪಾಲು. ಅದರಲ್ಲೂ ಪಕ್ಷಿಗಳದ್ದೇ ಪಾರಮ್ಯ. ಖಗ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ನಗುನಗುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಲೀಸಾಗಿ ಬರುವವಳೇ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹಾರಾಣಿ ಚಿಟ್ಟಗುಬ್ಬಿ. ಬಹುಶಃ ಚಿಟ್ಟಗುಬ್ಬಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ; ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ತರದವರು ವಿರಳವೆನ್ನಬಹುದು. ಹೀಗೆ, ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಅಪಾರ ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಗುಬ್ಬಿ; ಭಾಗೀರಥಿ ಹೆಗಡೆಯವರಿಗೆ ಆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಪ್ರತೀಕ. ಹದಿನೇಳು ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿಯನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ರಚನೆಗಳು ಓದುಗರನ್ನು ಓಂಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿಯೇ ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಗುಣಗಳಿರುವ ಸರಳ, ವಿರಳ ರಚನೆಗಳು.

ದೇವಲೋಕದೊಳಿಂದು ಬಂದೆಯೆನ್ನುವ ಗುಬ್ಬಿ ಮುತ್ತು, ರತ್ನ, ಬಂಗಾರಗಳೆಂಬ ಜಡವಸ್ತುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಜೀವ ಚೈತನ್ಯ ಕಾಣದೆ;

ನಾರು ಬೇರು ಹತ್ತಿ ಚೂರು

ಹುಡುಕಿ ಹೆಕ್ಕಿ ನಾನು

ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ ಒಂದು ಗೂಡು. (ಗುಬ್ಬಿಯ ಸ್ವರ್ಗ-3)

ಎಂದು ಬದುಕಿನ ಸೆಲೆ, ಕರ್ಮದ ನೆಲೆ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನೆಲಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುವ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತು ಹತ್ತಿರ ಎನ್ನುವ ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು, ಪರೋಪಕಾರಿ ಇರುವೆಯೂ ಭಾದಿಪ್ಪ ಕಲಿಗೆ ವಿಪರೀತನ್ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿರುವುದು ಪ್ರಗತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ.

ಅಯ್ಯೋ ಶಿವನೇ! ಏನು ಮಾಡಲಿ

ನಾನೂ ಬದುಕಿರಬೇಕಲ್ಲ

ಬೆರಳಿಂದಲೇ ಸರಿ ಹೊಸಕಿ ಹಾಕುವಿರಿ

ಉಳಿವಿನ ದಾರಿ ಬೇರಿಲ್ಲ

ನನ್ನನು ಕೊಂದರೆ ನಿಮಗೇ ತೊಂದರೆ

ಮರೆಯದಿರಿದನು ನೀವೆಲ್ಲ. (ಇರುವೆ-24)

¹ ಸಂಶೋಧಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಹಂದಿಹಾಳು, ಬಳ್ಳಾರಿ ತಾಲೂಕು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಮಾನವನಿಡುವ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಇರುವೆ ಜೀವಿ-ಜೀವಿಗಳ ನಡುವಣ ಸಾಮರಸ್ಯ ಬೆಸೆಯಲು ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀತಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಥಟ್ಟನೆ ಸಿಗುವ ಜೀವಿ, ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಸಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಭಾಗೀರಥಿ ಹೆಗಡೆಯವರ ಕಾವ್ಯ ವಿಶೇಷತೆಯೇ ಅದೆಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಹಠಮಾರಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹದ್ದುಬಸ್ತಿಗೆ ತರಲು ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಗುಮ್ಮ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಇದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕರು ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತಂದು ಹಠಮಾರಿಗಳ ಗೋಣು ಮುರಿದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಭಾಗೀರಥಿಯವರು, ಅದೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಯ್ತು; ಈಗ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೇ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ವಾದಿಸುವ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಹುಡುಗರ ಬೆಳೆದ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗುಮ್ಮನನ್ನೇ ತಮ್ಮನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಾಲ ನರೇಂದ್ರರ ಸಂತತಿ ನಮ್ಮದೆಂದು ಹೇಳುವ ಪದ್ಯ ಹೀಗೆದೆ;

ನಾನೂ ಅವನ ಹೆಗಲೇರಿ

ದೂರ ಹಾರುವೆ

ಹೋಗುವಾಗ ನಿಮ್ಮನೆಲ್ಲ

ಹೊತ್ತು ಸಾಗುವೆ

ಕರೆಸೆ ಅಮ್ಮ , ಎಲ್ಲಿ

ಇರುವ ಗುಮ್ಮ

ಬರಲಿ ಅವನು ಆಗುತ್ತಾನೆ

ನನ್ನ ತಮ್ಮ. (ಗುಮ್ಮ-32)

ಬದಲಾದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಧೋರಣೆಗಳೂ ಬದಲಾದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ನಿತ್ಯಂಪೊಸತನ್ನು ನೀಡುವ ಗುಣವನ್ನು ಲೇಖಕರು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಲೇಖಕಿಯ ಅಭಿಮತವಾಗಿದೆ.

ಹಣ್ಣೇ, ಹಣ್ಣು, ಹೂವೇ ಹೂವು

ಎಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಕಣ್ಣೆನಿದುರು ಕೈಯ ಚಾಚಿದೆ

ಅಯ್ಯೋ ಅಮ್ಮ ಏನೂ ಸಿಗದು

ಬರೀ ಗಾಜಿದೆ. (ನೆರಳಿನಾಟ-33)

ಟಿ.ವಿ.ಯ ಜಾದೂತನವನ್ನು ಬೆರಗುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುವ ಮಗು ಟಿ.ವಿ.ಯ ಕ್ಷಣಿಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಎದುರಿಗಿದ್ದೂ ಏನೂ ಕೈಗೆ ಕೊಡದ ಟಿ.ವಿ. ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟರೂ ಟಿ.ವಿ. ಮುಂದೆ ಕೂತವರು ಎಂದೂ ಟಿ.ವಿ.ಯೊಳಗೆ ಬರಲಾರರು ಎನ್ನುವ

ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತನ ಜೊತೆ ಟಿವಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬಳಸಬೇಕೆನ್ನುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಈ ಪದ್ಯ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳು ಟಿವಿಯೊಳಗೆ ಬರುವ ನೂರಾರು ಕಾರ್ಟೂನ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಅಳುವ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ತಾಯಂದಿರು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಟೂನಿಗೇ ಮೊರೆ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭದೊಳಗೂ ಭಾಗೀರಥಿಯವರು ಅಳುವಾ ಕಂದನ ನಗಿಸಲು ಮತ್ತೆ ಚಂದ್ರನ ಮೊರೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಟಿವಿಯ ಕೃತಕ ಚೆಲುವು, ಸಮಾಧಾನಗಳಿಗಿಂತ ಆಗಸದ ಅಂದಗಾರ ಚಂದ್ರನೇ ಮಕ್ಕಳ ಮೊದಲ ಗೆಲೆಯನಾಗಬಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಾಮು, ತಾತ, ಚಂಡು, ಚಂದಪ್ಪ ಏನೆಲ್ಲಾ ಆಗಿರುವ ಚಂದ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಚೇ ಚೇ ಆಗಿ ಮಗುವನ್ನು ನಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತೊಡಕಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗುವ ಈ ಪದ್ಯ ಚಂದಿರನ ಪದ್ಯಗಳ ತೇರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದೆ.

ಕಾಂಕ್ರೀಟು ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಸಂತತಿ ಇಂದು ನಿಸರ್ಗದ ನೆಂಟತನದಿಂದ ಗಾವುದ ಗಾವುದ ದೂರ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗಿಡ ಮರಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಶ್ವಾಸದಿಂದ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳು ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ;

ಎಲ್ಲರೊಂದುಗೂಡಿ

ಏನೆನೊ ಹಾಡಿ

ಗಾಳಿ ಬಿಸಿಲಿನೊಳಗೆ

ಹೂವು ಹಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ

ಹೀಗೇ ಆಡೋಣ

ಎಲ್ಲವ ನೋಡೋಣ

ಓವಿ ಬುಡವ ಬಿಟ್ಟು

ಬನ್ನಿ ಮನಸ್ಸುಗೊಟ್ಟು. (ತೋಟದ ಆಟ-45)

ಎನ್ನುವ ಈ ತೋಟದ ಆಟ ಮಗುವಾಗುವ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೃದಯ ಹಗುರವಾಗುವ ಆಟ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಪದ್ಯದ ತುಂಬಾ ಬಂದಿರುವ ಬೆಕ್ಕು-ಸೊಕ್ಕು, ಹಾರಿ-ಜಾರಿ, ಕಮ್ಮಿ-ಗುಮ್ಮಿ, ಚಟ್ಟಿ-ತೊಟ್ಟಿಯಂತಹ ಪ್ರಾಸ ಪದಗಳು ಪದ್ಯದ ವೇಗಕ್ಕೆ ಕಡಿವಾಣವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಾಗಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಥಮ ಪೂಜಿತನೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಗಣಪತಿ ಬರೀ ವಿಘ್ನ ನಿವಾರಕ ದೇವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಲೆಯನೂ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕವಯಿತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಮಯವೆನ್ನುವಂತೆ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪ್ಪೂ ಸಿಹಿಯೂ, ಹುಳಿ ಖಾರಗಳೂ

ಕಹಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಕಲಿಸಿ

ಕುಳಿತವು ಎಲೆಯಲಿ

ಬಿದ್ದವು ಬಾಯಲಿ

ಸವಿಯಿತು ನಾಲಗೆ ಚಪ್ಪರಿಸಿ. (ರುಚಿ-4)

ಎನ್ನುವ ರುಚಿಯಾದ ಪದ್ಯ ಎಲ್ಲರೊಳೊಂದಾಗುವ ಪರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ, ಭಾಗೀರಥಿ ಹೆಗಡೆಯವರ ಪದ್ಯಗಳು ಬರೀ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳುವ, ಮತ್ತಾವುದನ್ನೋ ತುರುಕುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ ತಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ತಾವು ಮೊದಲ ಓದಿಗೇ ಸರಳ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಗಮನಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಮುನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಡುಪರವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ 'ಭಾಗೀರಥಿಯವರು ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಸುವಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು, ಅವರಿಗೆ ರುಚಿಸುವಂತೆ, ಸರಳಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಕವಯಿತ್ರಿ ತುಂಬಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.' ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ಕೊಲ್ಲುವ ಕೈಗಳಿಗಿಂತ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಹೃದಯಗಳು ಬೇಕು. ಹರುಷದಿಂದ ಆಡುವ ಹಸುಳೆಗಳು ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಚಿಟ್ಟುಗುಬ್ಬಿಯಂತಹ ಪದ್ಯಗಳು ಎಳೆಯ ಬೀಜದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಆಲನನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಸಂಕಲನದ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿರುವ ಶಿಶುಪ್ರಾಸಗಳೂ ಕೂಡ ಹಿಡಿ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳುತ್ತವೆ.

ಟಿವಿಯೊಳಗೆ ಹೂವು

ಬೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾವು

ಭುಸೆನ್ನತ್ತೆ ಹೆಡೆಯಬಿಚ್ಚಿ

ಓಡಬೇಕು ನಾವು.

ತುಂಟ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನ ಮೊಂಡುತನದಾಟಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಹನುಮ, ಹೊಸತಿಗಾಗಿ ತಹತಹಿಸುವ ಬಾಲಕನ ಕ್ಯೂರಿಯಾಸಿಟಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಶೋತ್ತರ, ನಾನೂ ದೊಡ್ಡೋನಾಗಿದ್ದರೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ರಚನೆಗಳಿವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ವಿರಳವಾಗಿರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಗುಬ್ಬಿಯ ಸ್ವರ್ಗದಂತಹ ರಚನೆಗಳು ಭಾಗೀರಥಿ ಹೆಗಡೆಯವರ ಸಮರ್ಥ ಕವಿತಾ ರಚನೆಗೆ ಇಂಬು ಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಯಗುಚ್ಛವಾಗಿದೆ.

ಮೂಲ ಆಕರ

- ಭಾಗೀರಥಿ ಹೆಗಡೆ. (2006). ಗುಬ್ಬಿಯ ಸ್ವರ್ಗ. ಮಕ್ಕಳ ಕವನ ಸಂಕಲನ. ಅಭಿನವ. ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಆನಂದ ಪಾಟೀಲ. (2012). ಅಲರು. ಅಭಿನವ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಆನಂದ ಪಾಟೀಲ. (2016). ಮುಗುಳು. ಅಭಿನವ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಬಸು ಬೇವಿನಗಿಡದ. (2015). ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.

